

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese odatá in septemana: DUMINEC'A.

PRETIULU ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungari'a:
Pe unu anu 5 fl.—er., pe 1/2 anu 2 fl. 50 cr.
Pentru Romani'a si strainetate:
Pe unu anu 14 fr., pe jumetate anu 7 franci.

PRETIULU INSERTIUNILORU:

Pentru publicatiunile de trei ori ce contineu
cam 150 cuvinte 3 fl.; pana la 200 cuvinte 4 fl.;
si mai sus 5 fl v. a.

Corespondentiele sè se adreseze Redactiune

„BISERIC'A si SCÓL'A.“

Er banii de prenumeratiune a
TIPOGRAFI'A DIECESANA in ARAD.

Recolt'a anului curentu.

Dupa scirile, ce se publica si dupa cele ce se vestescu, recolt'a anului curentu se poate numi in genere succesa, afara de acele parti, in cari grindin'a a facut daune, de cari din nefericire anulu acest'a sunt forte multe.

Si cand vorbim de recolta, ne aducem aminte, ca edinióra anii buni produceau mare bucuria poporului nostru. Astazi nu mai este astfelui. Anii bogati in roduri nu sunt tot atat de norocosi in ceea ce privesce pretiul rodurilor. Si rari sunt in timpulu nostru anii buni, in cari se semta plugariulu nostru bunatatea anilor astfelui, ca se-se semta o schimbare in spre bine. De regula de unu timpu incóce bucatele nu au pretiu; er pamentulu plugariului este incarcatu in multe parti de datorii. Apoi pre langa acésta sunt multe sarcinile si trebuintele vietii de astazi.

Intre astfelui de imprejurari este naturalu, ca biseric'a are o forte grea missiune, si anume: a starui din tote puterile, ca ceea ce nu mai aduce poporului nostru anii, se-si dea elu insusi siesi prin unu mai intie leptu modu de viétia si de economia.

Este faptu, ca sunt locuri, unde plugariulu se lasa usior in procese, cari consuma o parte insemnata din casigulu anilor, si i-rapescu gandulu si timpulu dela lucrulu campului si dela ingrijirea afacerilor casnice. Cu deosebire sunt dese la romani procesele de moscenire, de regulare de posessiune si mici transgressiuni. La acestea se mai adaoge, ca nu arare ori se perde multu timpu in facu nimic'a, in vorbe, si in alte lucruri, cari isvorescu din pisma si din mania.

Cand i-merge omului bine, si nu semte nici unu felu de lipsa, se pare, ca i-se poate iertá, daca mai face cate un'a, carea ar fi fost forte bine se fia remas nefacuta. Cand este inse vieti'a atat de grea, precum este faptice vieti'a de astazi a poporului nostru: atunci greutatea si greutatile timpului

se potu paralisá si combatte numai prin intie leptu si prin o buna economisare a timpului.

Noi romanii economisam forte reu cu timpulu. Perdem din timpulu celu atat de pretiosu, numblade pre la usile domnilor, judecandu-ne frate cu frate; perdem timpu multu, cand ne ocupam cu vorbe pre multe; si apoi celu mai multu timpu lu-perdem atunci, cand in casuri de pisma si mania gandim, cum se-ne isbandim unulu asupr'a altui'a.

Aceste perderi de timpu au grele urmari in desvoltarea economica a poporului nostru, carele dora mai multu ca ori care altu poporu din lume este avisatu a pretiui acestu insemnatu tesaru, pre carele lu-numim „timpu“.

Chiar pentru acésta am adus timpulu in legatura cu recolt'a anului, — pentru ca de regula atunci cand si-aduna omulu rodurile, si-si numera casigulu anului, atunci vede, cum a chivernisit si cu timpulu.

Este credintia la poporulu nostru, ca de multe ori cate „unu anu bunu te pune in picioare, de te cunosci, cat traiesci“: tocma asia precum de multe ori popore intregi, credu, ca cine scie ce schimbare seau minune are se-se intempe in lume, carea intr'unu minutu se-le schimbe sorteia spre bine, fara ca se-si fia pus in cumpena vrednici'a loru.

Si adeverulu este, ca au trebuit de sigur se-se intempe si astfelui de minuni, daca crede lumea in possibilitatea lor: tocma asia precum adeveru este, ca s'a intemplat casuri, de au gasit omenii cate o comóra, ascunsa in pament, si cu banii din ea s'a facut buni pentru tota vieti'a.

Astazi asia se vede, ca s'a secat si sementia comorilor. Nu se mai gasescu comori ascunse in pamentu, precum spuneau betranii, ca se gaseau, inainte vreme.

Nu ne mai nepadescu nici anii buni, povestiti de betrani, si nu se mai intempla, ca se descopere omenii cate o lume noua cu o California plina de

auru, in carea se-se imbogatiésca asia dicendu pre minuta.

O schimbare in spre bine si o schimbare sigura produc inse fara indoieala: „doue mani bune de lucru, povetiuite de o minte si inima luminata si desvoltata in spiritulu evangeliei lui Christos.“

Poporulu nostru sub scutulu si conducerea bisericiei a inceput a-se pune la lucru intr'unu modu destul de intensivu in acésta directiune. Bratiele muncitórie ale romanului facu ceea ce potu; ér biseric'a si scol'a inca si-dau tribatulu, pentru a povetiui mintea si inim'a creditiosiler in spiritulu bisericiei, in spiritulu evangeliei lui Christos. Si daca astadi recolt'a nu este satisfactoria pre deplin, atunci de buna seama are se fia mane. Poporulu nostru este binisior pornit pre calea de a-si formá o tot mai nimerita judecata si despre resultatele obtienute pre terenulu recoltei in desvoltarea s'a intelectuala-morală, — tocma că si despre succesele, pre cari le obtiene prin economia campului si a casei.

Prejudetie, preocupatiuni, mai câte putien din ceea ce se numesce dâca, va mai fi, si vor mai fi si astadi in poporu; dar in acelasi timpu faptu este, ca ómeni de acei'a, cari si-au facut de problema a esplotatá aceste slabitiuni ale poporului, numai că se-se pótia inaltia pre sene, astadi nu mai au te-renu, si-au tajat insisi ramur'a de sub picioare.

Si deci, daca poporulu astadi in economia lui nu mai are acele roduri imbeliugate că in anii de inainte vreme, — acésta o va suplini in mesura tot mai mare mersulu progressivu alu seu pre calea culturii si civilisatiunei crestine.

Cand va incetá din intréga societatea romanésca „a pismei rêuitate“, dechiarata de poetulu desceptarii nostre nationale de isvorulu tuturor relelor: atunci nu vom mai semti nici pre departe in mesur'a, in carea sentim astadi, greutatea si greutatile timpului.

Biseric'a a inceput cu succesu acésta lucrare, si poporulu i-urméza.

„Nâdâjduim in Dumnedieu, si tóte ni-se vor adaoge noue.“

Individualitatea in educatiune.

(Continuare.)

Individualitatea pote se mérga cu predilectiunea sa atât de departe incât se fia impresionabila numai pentru unu ramu din sciintia, sau si numai pentru o parte a acestui ramu, pe cand fatia cu anumite ramuri se fia cu totulu inchisa, se pote intemplá, că anumite obiecte de invetiaméntu se-i fia chiar urgi-site. Nu audimu noi chiar in viéta de tóte dilele spunéndu-se din cutare parte, că in timpulu studiului nu avea nici o placere pentru cutare obiectu si érasa din alta parte, că tocmai de acelu obiectu se ocupá mai cu multa placere si cu interesu deosebitu? Nu scim noi chiar din esperientia propria

câta aversiune fatia de altele? Viatia practica ne pote dovedi in deajunsu, că déca si sórtea i-lu va fi aruncata pe vre-unulu in atari imprejurari ale vietii, cari se nu-i permitta o ocupatiune mai intensiva cu obiectulu predilectiunei sale, elu totusi va cautá să se reintórcă in órele de musa la acésta. Ba se intempla desu, că unulu imbratisiandu o occupatiune, care nu pote se-lu incaldiésca, să-se sémta de tot nefericitu. De ací si audimu adeseori, dicéndu-se despre vre-unulu séu altulu, că si-a gresitua carier'a. Cate flintie nenorocite cad victimă unei atari gresielu! Tóte aceste adeveruri scóse din viatia, probéza de ajunsu pana unde pote se mérga tari'a individualitatii.

Cum se pote acum'a uní scopulu educatiunei cu individualitatea? Cum se pot impacá acesti doi adversari puternici? Care din ei trebuie se cedeze, si déca cedéza unulu, se fia óre de tot strivitu si ne mai bagatu in séma?

De o retragere totala séu de vre-o nimicire nici nu pote se fia vorba atunci, când puternice motive vorbescu atât pentru unulu, cât si pentru altulu. Societatea omenésca daca e că se formeze unu organismu bine inchegat, nu pote se fie compusa din membri, cari nu suntu de locu orientati in privint'a problemelor si tendentialor generale. Societatea trebuie se tinda a se apropiá de unu sistem culturalu, in care membrii ei se cunóasca, ca esista anumite principii mai inalte, cari pretindu, că organismulu societatii se fia basat pe anumite raporturi de coordonatiune si subordinatiune. Acésta este cu putintia numai atunci, când membrii societatii vor cunóisce raportulu, in care se afla occupatiunile loru intre dênsale si fatia cu scopulu generalu. Membrii societatii omenesci trebuie se aiba cunoscintia, celu putienu in liniamente generale, despre occupatiunile si lucrările societatii, deórece numai cunoscendu-le, le vor sei si apretia. Lipsindu interesulu acest'a reciprocu, lipsesce cimentulu, care tiene strins unita societatea omenésca, lipsesce si puterea ei de viétia si in locu de a formá unu organismu bine inchegat, ea se preface in unu agregatu de strabala tu. Dar chiar si imprejurarea, ca numai la prea putieni individi este dela inceputu destulu de marcata individualitatea si in cele mai dese casuri numai in etatea mai inaintata ajunge la valóre deplina, séu celu putienu numai atunci pote se fie cunoscuta, vorbesce in favorulu unei cultivari multilaterale.

Nu mai putienu adeveratu este si aceea, că caracterulu individualu, cu deosebire acea parte a lui, carea î-si are bas'a in organismulu fizicu si care e cunoscuta in pedagogie sub numirea de talentu in ascetu, fatia cu celu castigatu si care î-si are bas'a in conditiunile vietii, sub cari se desvóltă individulu, nu se pote suprimá prin nici o forța omenésca. Ori-si-ce incercare in directiunea acésta remane zadarnica, deóre-ce „naturam expellas furca tamen usque recurret“ De alta parte chiar si socie-

tatea are celu mai mare interesu, că se nu se oprișe predilecțiunile individuale în viitorii sei membrii, deoarece în individualitate î-si are băs'a talentulu. Acăstă este isvorul puterei loru spirituale, cu care odată în chiemarile, ce și le voru alege, vor putea se muncă cu rezultatul pentru binele societății. Numai atunci, când societatea va fi sciată să distribue ocupatiunile vietii omenesci, după aplecările individuale, va putea se ia cultur'a omenescă acelu sboru puternic, care se o înaltie catre scopurile ideale ale omenimelui. Atunci și numai atunci se va apropiă omenimea de perfecțiunea, catre carea de văcuri tientescă. Prin urmare nu poate fi verb'a de o inasprire a luptei, ci de o aplanare, care se corespunda atât scopului educatiunei cât și individualitatii.

In scările, cari au menituna de a da o cultură generală individualitatea nu poate se determine învățământulu, ci ea aici are se se plece înaintea scopului educatiunei, singurul hotăritor; rămâne și pentru dêns'a terenul de ajunsu în asia numitele scările de specialitate. Daca ar voi si educatiunea se favoriseze cu planu desvoltarea individualitatii, prin acăstă ar inaspri prea tare relatiunea dintre om si om si ar produce tot numai unilateralități. Va fi înse fără gresita acea educatiune, care ar incerca, ca Basedow, se niveleze deosebirile puse chiar de natura. Nu-i este permis educatorului se faca cosmopoliti din elevii lui incredintati, decât dora în privința etica. De asemenea trebuie să lasata neatinsa nationalitatea si confesiunea; și acel'a, care tinde să faca fortia spiritualui în privința acăstă, comite unul din cele mai neieritate pecate pedagogice. Sêmețiul nationalu trebuie să nutrui, chiar fiind-ca formăza o parte din individualitate. Si atunci se comite un'a din cele mai cardinale erori pedagogice, cand limb'a materna este delaturata prin o limbă străină, cum se facea în scările latine din evul de mijlocu si cum se practica si astăzi în statele poliglote, cari manate de spiritulu timpului tind cu ori-ce pretiu la unitatea națională, fară de a-si trage séma, ca prin acăstă comite unu mare peccat culturalu.¹⁾

Totă educatiunea, daca e că se poate realiza succesele dorite, are să se baseze pe individualitate, se incopcie cultur'a sa la cunoștințele, simtiemintele, dorintele, vointele, cari constituiesc individualitatea elevului, partea adaugandu la acestea altele noue, parte indreptând, ceea-ce e de indreptat și dându spiritului acelu o constitutiune bine organizată. Altcum lucra fară baza și în spiritulu elevului se formăza două parti deosebite, ce nu se sprijinesc. Prin acăstă este vatamata personalitatea, care i-si are băs'a numai în unu cercu de grandire bine organizată. Personalitatea fiind atacata prin acăstă este stirbitu caracterulu moralu religiosu, scopulu suprem alu educatiunei. Din cele de mai sus

vedem deci, că educatiunea numai atunci poate se să ajunga scopulu seu, când va crutiă căt numai e posibilu individualitatea să în ori-si-ce intocmiri ale ei, în ori-si-ce imprejurari va trebui să tienă contu de individualitatea elevului. Ce e dreptu individualitatii suntu atât de multe, căt de multi sunt si individii și între problemele educatorului un'a din cele mai dificile este a crutiă intru tōte individualitatea.

Cu cercetările de pan aci am fi ajunsu la pragul unei nove probleme adeca: a desfășura consecuentele practice, pe cari și le-a trasu și să trebue să se să le traga educatiunea din deosebirile arătate. Un'a din cele mai evidente consecuente practice este întemeierea și susținerea de scările separate pentru acele individualități, la cari este de tot evidentă deoseberea și a căror crescere comună numai daunosa ar putea se fia atât din punctul de vedere propriu, căt și din punctul de vedere alu societății omenesci.

Pre băs'a acestui principiu se întemeiează înființarea de scările pentru fetițe și băieți, a căroru deosebere a fost nebăgata în sama în timpulu trecutu și astăzi în mare parte e neconsiderată. Unii pedagogi susțin chiar că acăstă deosebere în modulu de cultivare alu celor două secse, nu ar fi necesara întru atât'a pentru clasele inferioare ale poporului dela tiara, căt mai vîrtoș pentru clasele superioare și dela orasii. Nu credem, că acăstă parere se poate validata atunci, când distincțiunea e reclamată chiar prin unul din cei mai puternici factori ai educatiunei, prin individualitate. Tot conform principiului amintit sunt înființate și scările poporale, scările civile, gimnasiile și scările reale, în cari au se primăscă educatiune și instructiune elevi din clase sociale deosebite. S'ar pară că acestu modu de vedere ar voi se sprinăscă castele sociale de odi-nioră ale Indienilor, Egiptenilor, Grecilor, Romanilor, și a evului de mijlocu, dar nu este asia, fiind că a respectă individualitățile nu e identicu cu a separa societatea în caste, precum a separat'o spiritulu despoticu din timprile trecute.

(Va urmă.)

Post'a administratiunei: Rvds. d. G. Popoviciu protopresb. în Siri'a. Tașca pentru concursulu întrebătu este 4 fl. v. a.

D I V E R S E .

* **Donatiune pre seam'a scărilei.** Ilustritatea Sa, dlui Antoniu Mocsnyi de Foen a donat pre seam'a scărilei noastre din Batt'a sum'a de două sute florini v. a. care suma s'a predat destinatiunei.

In numele măretiului scopu, ajutat și de astă data cu atât'a bunavointia de ilustr'a familia Mocsnyi, mulțumim și pre acăstă cale ilustrului dnu donatoriu!

* **Hymenu.** Dlu Stefan M. Petcoviciu locotenentu în rezerva la regimentulu XIV. de Cavalerie și-a incredintatu de socie pre Dsior'a Maria Gantner din St.-Anna. Felicitările noastre!

¹⁾ Ziller Grundlegun p. 496. Dr. Kiss Áron és Dr. Öreg János, Nevelés és Oktatástan p. 5.

* **Despre cascigulu** realizat prin cultur'a vermilor de metasa in Remetea-lunca ni-se seriu urmatorele: Dle redactor! In doue nre a pretiuitului jurnal ce-lu ridigiati, s'a atinsu despre folosulu cultivarii vermiloru de metasa, carele este netagaduitu; si togmai pentru acést'a la iniciativ'a dloru invetiatori Ioane Blidariu si Lazaru Oprin din Rakita, Ioanu Stefanovics din Monostor si a subscrisului, acestu soiu de cultura s'a introdusu si in aceste parti a le diecesei prin casele mai multoru familii dale poporului nostru, avend in genere estimpu, ca la inceputu unu castigu de pona la 200 fl. bani la momentu radicati pe langa chitantia din vistier'a statului. Si pote ori cine presupune că acésta suma nu e unu venitu Dómne de nu sciu cătu la atâtea familii, dar pe atâtu a prins de bine, pentru-ca acestu soiu de castigu au fostu togmai pe timpulu lucratului cucuruzului si a secerii, si éta că pucinii plugari cultivatori de metasa si-putura silí lucrulu campului cu spessele din metasarit. Dar, si unu cestigu moralu-intelectualu si economicu 'si adauge invetiatoriulu ori preotulu naintea poporului seu, prin impopularea cultivarii metasaritului pentru-că poporulu nostru in unele părți n'au ayutu ideia că din ce se face metasa de este asia scumpa si totusi a datu bani grei pe mahrami luscurióse; prin introducerea culturei vermilor de metasa inse, se convinge mereu si poporulu că zeu acì, mai multu maestri'a lucrului, ér nu trainici'a negociului ca atare se platesce cu bani grei din punga tieranului cu usiurintia catra pung'a sa.

Remetea lunca, 9/21 Iulie, 1890. Cu tota stima : Mihaiu Zsurma, preot.

+ **Necrologu.** Vincentiu Micu parochu romanu gr. or. in Spatta ca sotiu, Iosifu Iorgoviciu parochu in Cuvesdia ca frate, Emilian Micu preot in Chisioda ca fiu, Ecaterina Micu, maritata Ioanesiu, preotesa in Fadimac, Elena Micu ca fica, Teodoru Ioanesiu parochu in Fadimac că ginere si Corneliu Ioanesiu ca nepot: atât in numele loru cât si a numerosiloru consengeni, cu inima frânta de durere aduc la cunoșcentia cumea pré iubit'a loru : sotia, sora, mama, sócra si bunica, Maria Micu nascuta Iorgoviciu, preotesa in Spatta dupa unu morbu greu in etate de 57 de ani in alu 32 anu alu fericitei sale casatorii in 7 Iuliu a. c. la 6 óre dimineti'a fiind impartesita cu santele Taine si-au datu sufletulu in manile atot Puternicului Creatoriu.

Remasitiele pamantesci ale defunitei conform ritului gr. or. s'a asiezat spre eterna odihna in cimiteriulu din loc la 6 óre d. p. Dumineca in 8 Iulie a. c.

Servitiulu funebralu au fost celebratu de preotii N. Iclozan din Ohaba serbésca, Ioan Mateiu din Barra si Parteniu Popoviciu din Radmanesci. O multime de poporu nu numai din loc, ci si din comunele invecinate au petrecutu pre defunct'a la etern'a odihna. Defuncta au fost unu modelu de femeia si maica, carea si-au consacrat tota vieti'a sa crescerei bune a pruncilor sei.

Fie-i tierina usiora, si memor'a binecuventata!

Edict.

Pe bas'a decisului Venerabilui Consistoriu date 23. Iunie 1890. Nr. 2022 B. priu care s'a ordinat in afacerea de divortiu : A m a l i ' a A n d r o n din Arad contra legiuilui ei barbatu Dr. Ilie Ioanoviciu, de ubicatiune necunoscuta, publicarea de edict, — se provoca prin acést'a partea incta Dr. Ilie Ioanoviciu, fost locuitoru in Otlac'a si mai tardi in Pecic'a-romana, cu terminu de 3 luni de dile, că se se presentéze naintea subscrisului foru matrimonialu pentru pertractarea actiunei de divortiu intentata in contra densului de catra legiuil'a sa sotia, cu aceea observare, că pentru casulu cand nu s'ar presentá, in sensulu §-lui 123 din procedur'a matrimoniala, se va pertractá si in absenti'a sa.

Arad, in 30. Iunie 1890.

Oficiulu protopresviteralu gr.
or. alu Aradului.

Concurs.

Concursu se publica la doue stipendie câte de 300 floreni v. a. anuali, pentru facultatea filosofica.

Dela recurinti se receru conditiunile : a) roman gr. or. din dieces'a Aradului, a-se dovedi cu estrasu de botezu ; b) testimoniu de maturitate cu calculi buni ; c) atestatu dela medicu, relativu la starea sanitaria, si d) atestatu dela comun'a civila seu dela parochia, relativu la starea economica si sociala, e) se obliga recurintele ca dupa absolvire barem cinci ani se stee la dispusetiunea Consistoriului pentru aplicare in functiune corespondietoria.

Recursele a-se substerne aici pana la 1. Augustu st. vechiu a. c.

Consistoriulu eparchialu.

Aradu, din siedinti'a consistoriala tienuta in 16 Iunie 1890.

Ioanu Metianu, m. p.
Episcopulu Aradului.

In alumneulu Zsiga-ianu din Oradea mare, afara de cei primiti se mai primescu pe anul scol. 1890/91. că alumnisti stipendisti inca 2 (doi) elevi romani gr. or. voru studia la Gymnasiulu ori la scólele reale seu la academ'a de drepturi din locu, cari gratuitu voru capeta provisiunea intréga in acestu institutu.

Recursele adjustate cu :

- a) Estrasu de botezu,
- b) Testimoniu scolasticu,
- c) Atestatu de paupertate, si

d) Certificatu despre vaccinare, adresate Senatului fundationalu sunt a se trimite pana la 3/15 Augstu a. c. la protopopulu Oradii mari, Toma Pacala, in Oradea mare, (Nagyvárad).

Totodata se aviséa On. publicu interesatu că in institutulu acest'a voru puté fi primiti si voru capeta provisiune intréga si elevi pe plata de câte 16 fl. la luna, cari fiind romani gr. or. vor studia la scólele din locu, si cari voru fi supusi disciplinei institutului.

Insinuarile au se se faca la Domnulu advocatu Nicolaiu Zgre, in Oradea mere, pana la finea lunei lui Augustu a. c.

Oradea-mare, 29. Iuniu (11. Inliu). 1890.

Senatulu fundatiunei
Zsiga-iane din Oradea-mare.

Pentru ocupare parochiei a dou'a vacante din Berzava, in protopresviteratulu Radnei, prin acést'a se scrie concursu cu terminu de 30 dile dela prim'a publicare.

20 sinice de grâu 100 fl. 5. Stole cantorale 30 fl. 6. Pasiune pentru 3 vite 6 fl. Sum'a 336 fl.

Recursele adjustate conform stat. org. si adresate Comitetului parochialu din Sacală suntu a-se trimite subscrisului in Oradea-mare pana in 15/27. Aug. era recurentii au se se prezenteze pana la alegere in S. biserica spre a-si arete desteritatea in cantu si tipicu.

Se observă că alegandulu invetiatoriu din sum'a areata mai mai sus va avea se solvăsa Contributiunea era-rială si apararea de apa dupa pamentul invetatorescu, cari anual minte se urca pana la 28 fl.

Comitetulu parochialu

In contielere cu: TOM'A PACALA, m. p. inspect. scol.

—□—

Pe statiunea invetiatorésaa dela scol'a gr. or. din comun'a **Siumugiu** protopresbiteratulu Oradii-mari se escrie concursu cu terminu de alegere pe **17/29 Augustu 1890**.

Emolumintele suntu:

1. Cortelul liberu cu gradina de legumi 2. In bani gata 173 fl. si 80 cr. 3. 8 jugere de pamentu 40 fl. 4, dela 126 de case cate $0\frac{1}{2}$, masura de bucate 75 fl. 80. cr. 5. 4 Orgii de lemn pentru invetiatoriu 24 fl. 6. Venite cantorali si din comun'a 22 fl. de totu 335 fl. 60 cr.

Doritorii de a ocupă acésta statiune suntu avisati a trimitre cursele loru adjustate conform Stat. Org. si adresate Comitetului parochialu din Siumugiu subsemnatuii protopopu si inspectoru scolaru in Oradea-mare pana in 13/25. Augustu 1890, éra pana la alegere se se prezente die in biserica din Siumugiu spre a-si areta desteritatea in cantu si tipicu.

Comitetulu parochialn,

In Contilegere cu: TOM'A PACALA, m. p. protop. si insp. scol.

—□—

Se escrie concursu pe statiunea invetiatorésca dela scol'a vechia din **Cerneteazu** cu terminu de alegere pe **6/18. Augustu a. c.**

Salariul anualu: 172 florini, pentru scripturistica 3 fl., diurne pentru conferintie 3 fl., 50 meti de grâu, 3 orgii de lemn éra de incaldirea salei de invetiament se va ingrijii comun'a, 4 jugere de pamentu, cuartiru liber cu jumetate din gradina intra si estravilana, dela inmormantările unde va fi poftit 50 cr.

Recursele adjustate dupa prescrisele statutului org., cu testimonele de calificatiune invetiatoreasca si de limb'a magiara se se substérna pana la terminul indicat parintelui inspector de scola in Szécsány per Vinga. Cei versati in note vor fi referiti, spre care scop va avea se se prezente in comuna inainte de alegere aspirantele, spre aretarea desteritatii sale in cantare si conducerea corului vocal.

Comitetul parochialu.

In contilegere cu mine: IOSIF GRADINARIU, m. p. preot. inspect. scol.

—□—

Conform ordinatiunei Ven. Consistoriu diecesan dto 8/20. Iuniu a. c. Nr. 2350/890 pentru deplinirea parochiei vacante din **Bruznicu**, Protopresbiteratulu Lipovei, prin acésta se escrie concursu cu terminu de **30 de zile dela prima publicare** in fóia „Biseric'a si Scol'a“.

Emolumintele sunt:

1. Una sesiune de pamentu.
2. Birulu dela 200 Nr. de cassa côte o masura de bucate.
3. Stolele usuate dela 200 nri de cassa.
4. 2 platiuri parochiale.

Aceste emolumente computate in bani dau unu venitul anual de 500 fl. v. a. — Alegendulu preotu e indatoratu conform §. 8. din Regulamentul a da jumetate din venitulu parochialu preotesei remase veduve prin mórtea fostului preotu acolo Ioan Iovescu, — pana la unu anu dela mórtea aceluia adeca pana la 11/23. Maiu 1891.

Doritorii de a ocupa parochia vacanta din Bruznicu, dovedindu cualificatiune celu putin pentru parochiile de cl. III. au asi subscrne cursele loru — instruite conform stat. org. si regulamentului pentru parochii, si adresate Comitetului parochial din Bruznic — parintelui Protopresbiteru Voicu Hamsea in B. Lippa, pana la terminulu mai sus indicatu, precum si a se prezenta in vre-o Dumineca séu serbatore in Sfâta biseric'a din Bruznicu spre asi arata desteritatea in cele rituale.

Bruznic, in 1/13 Iuliu 1890.

Comitetulu parochialu.

In contilegere cu mine: VOICU HAMSEA, m. p. protopresbiteru.

—□—

Pentru deplinirea definitivu a postului invetietoresc dela scola rom. gr. or. din **Dorgosiu**, protopresbiteratulu Lipovei, se escrie concursu cu terminu pana in **5/17. Augustu**. in care zi va fi si alegerea.

Salariu anualu :

In bani gata 125 fl. v. a. In bucate: 25 chible de grâu si 25 chible de cucuruz; 12 Stângeni de lemn, din care se va incalzi si scol'a; pentru conferint'a 8 fl. pentru scripturistica 2 fl., 4 jugere de pamentu parte aratori parte fantiu; si cuartiru liberu cu garadina in localulu scoliei.

Doritorii de a ocupa acestu postu cursele lor — adjustate conform stat. org. cu testimoniu de cualificatiune invetiatoreasca si cu testimoniu din limba magiara, apoi fiind deja in comuna in fintiatu chor vocalu, la dorintia expresa a comitetului parochialu, numai aceea vor fi candidati cari vor documenta ca au destulă desteritate in conducerea corului; — si adresate comitetului parochialu din Dorgosiu, — au a le subscrne Rev. Dlu Voicu Hamsea, protopopu in B.-Lippa, — precum si a se prezenta in vre-o Dumineca séu serbatore in Sfâta biserica din Drogosiu spre a si arata desteritatea in cantare si tipicu.

Dorgosiu, 24. Iuniu s. v. 1890.

Comitetulu parochialu.

In contilegere cu mine: VOICU HAMSEA, m. p. protopopu inspect. scol.

—□—

Pentru ocuparea posturilor inpreunate de preotu si invetiatoriu in comuna **Slatina**, protopresbiteratulu Radnei, se escrie concursu cu terminu de **30 de zile dela prima publicare**.

Emolumintele sunt:

I. cele preotiesci jumetate sessiune pament pe deal cu venitu anualu 50 fl. stolele indatinate si birulu preotiescui dela 75 numere de case, ce dau pretiulu 160 fl. la anu.

II. cele invetiatoresci: salariul in bani 100 fl. 5 sinici de grâu, 5 sinici de cucuruzu, 2 masure de mazere, 10 orgii lemn de foc, jumetate sessiune pamentu pe dealu cu venitu anualu de 50 fl. si cortelul liberu cu gradina de legume.

Concurrentii au a substerne cererile lor, instruite conform legii, subsemnatului oficiu protopresbiteralu in terminulu deschis.

Radna, 4. Iuliu, 1890.

Vasiliu Belesiu, m. p.
protopopu.

—□—

Pentru ocuparea postului invetiatorescu vacantu din **Corbesci**, protopresviteratulu Radnei, se escrie concursu cu terminu de **30 dile dela prima publicare**.

Emolumintele sunt:

1. Salariulu in bani 105 fl. v. a.
2. In naturalii 6 sinice grâu si 6 sinice cuceruz.
3. 12 orgii lemn de foc.
4. In competitî'a de fenu 24 fl.
5. Pentru conferintia invetiatorésca 6 fl.
6. Pentru famulariulu scolei 5 fl.

Cortelul liberu cu gradina de legume.

Doritorii de a ocupă acestu postu, sunt poftiti a-si ascerne suplicele lor subscrisului protopresviteru pana la terminulu susindicat, fiindu instruite conform prescriselor statutului organicu.

Totodata sunt poftiti Domnii concurrenti, că in vre-o Dumineca ori Serbatóre se se prezinta la s. biserică din locu, pentru a fi cunoscuti din partea poporului.

Radna, 4 Iuliu, 1890.

*Vasiliu Belesiu, m. p.
pròtopresviteru.*

—□—

Pentru ocuparea postului invetiatorescu vacantu din **Grosiu**, protopresviteratulu Radnei, se escrie concursu cu terminu de **30 dile dela prima publicare**.

Emolumintele sunt:

- 1) In bani 100 fl. 2) 6 sinici de grâu, 3) 6 sinici de cuceruz, 4) 120 portione de fenu, 5) 2 masuri de mazere, 6) 12 orgii de lemn, 7) Pentru conferintia 12 fl., 8) Cortelul liberu cu doue gradini.

Concurrentii au a substerne suplicele lor, instruite conform legii, subsemnatului protopresviteru in terminulu deschis, ér pentru a fi cunoscuti poporului, sunt poftiti, că in vre-o Dumineca ori serbatóre sè-se prezinta in s. biserică.

Concurrentii cari vor fi si teologi absoluti vor fi preferiti din motivulu, că se pôta deveni si ceruti de preoti-ajutatori pe langa preotulu actualu neputinciosu.

Radna, 4 Iuliu, 1890.

*Vasiliu Belesiu, m. p.
pròtopresviteru.*

—□—

Pentru statiunea invetiatorésca dela scol'a romana din **Monostoru**, cott. Timisiu inspectoratulu Vinga, cu terminu de alegere la **6/18. Augustu, a. c.** adeca: serbatóre a Schimbari la facia.

Emolumintele: 1. Bani gata 163 fl. 80 cr. 2. naturale 36 Hecto grâu, 16 met. lemn tari, 32 met. pae. 3. Pamentu aratoriu 4 jugere. 4. Dela inmormantari mici 20 cr. dela mari 40 cr. 5. Cuartiru acomodatu.

Dela cei ce vor reflecta la acestu postu se pretinde:

- a. Testimoniu de cualificiune cu succes bun, si cu calculu din limba magiara. b. Atestatu despre conduita de pana acum. c) Cei cu clase si limbistici vor fi preferiti.

Recursele cuvinciosu adjustate, adresate catra comitetul parochialu sè se trimita Mult On: Dnu Archipu Munteanu inspectoru de scol'e in Monastirea Hodos-Bodrog per Uj-Arad, p. u. Zádorlak, pana la 3/15. Augustu, eara recurenti au in vre-o dumineca seu serbatóre a se prezinta la biseric'a locala spre a-si areta desteritatea in tipicu si cantu.

Din siedintia comitet: paroch: tienuta la 27. Maiu v. 1890.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: ARCHIPU MUNTEANU, m. p. inspector de scol'e.

—□—

Pentru statiunea invetiatorésca gr. or. din **Baratéz**, cottul Timisiu inspectoratulu Vingei, cu termin de alegere **Dumineca, in 5/17. Augustu a. c.**

Emolumintele inpreunate cu acésta statiune suntu urmatórele: in bani 160 fl. v. a. 35 meti grâu curat, 2 lantie pamentu aratoriu, 4. stanjeni pae din care are ase 'ncaldi si scola, cuartiru cu doua chilii bune, unu grajd bunu pentru vite, una gradina intravilana de 400□, pentru conferintia 10 fl. scripturistica 3 fl. ér dela inmormantari câte 20 cr. si pentru cei ce se baga in biserica 40 cr.

Recentii sunt poftiti a se prezinta in vre-o Dumineca ori serbatóre la sant'a biserică din locu spre asi areta desteritatea in cantu si tipicu, ér recursele instruite conform statului organicu, suntu a se trimite Preonoratului Domn inspectoru Archip Munteanu in Hodos-Bodrog per. Uj-Arad p. u. Zádorlak.

Din siedint'a Comitetului parochialu tienuta la 2 Iulie 1890.

*Ilie Baia, m. p.
not. com. par.*

*Dimitrie Basianiantiu, m. p.
pres. com. par.*

In contielegere cu mine: ARCHIPU MUNTEANU, m. p. inspectoru de scol'e.

—□—

Conform ordinatiunei Venerabilului Consistoriu Oradea de datulu 28. Maiu (9. Iunie a. c.) Nr. 539—42. Sc. se escrie concursu pentru statiunea invetiatorésca din **Nimâesti** cu terminu de alegere pe **29. Iulie st v. a. c.**

Emolumintele sunt:

- a) In bani gata 108 fl. b) 15 cubule de bucate grâu, si cuceruzu 75 fl. c) 6 stangini de lemn pretiuite in 36 fl. d) 150 portiuni de fenu pretiuite in 30 fl. e) 150 fuiore pretiuite in 15 fl. f) Fasole 6 vice, pretiuita in 9 fl. g) Venitulu cantoralu peste anu face 18 fl. h) Venitulu din gradin'a scol'e 5 fl. i) Venitulu pentru visitarea mortilor 7 fl. Sum'a tota: 303 fl. v. a.

Recursele adjustate conform Statutului organicu si adresate Comitetului parochialu din Nimâesci, pana la 27. Iuliu a. c. se se trimita Preonoratului Domn protopresviteru si inspectore scolaru Eli'a Mog'a in Robogani (Robogány cott. Bihor) avendu concurrentii pana la diu'a alegerei a-se prezinta in vre-o dumineca seu serbatóre la S. biserică spre a-si areta desteritatea in cantu si tipicu.

Datu din Siedint'a Comitetului parochialu din Nimâesci tienuta la 17. Iuniu v. 1890.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: ELI'A MOG'A, m. p. protopopu Beinsiului.

—□—

Pe bas'a decisiunei Venerabilului Consistoriu gr. or. din Oradea-marre de dto 28. Maiu (9. Iuniu a. c.) Nr. 539—42. Sc. se escrie concursu pentru deplinirea definitiva a postului invetiatoresc dela scol'a gr. or. din comun'a **Top'a** superioara protopresbiteratul Beiusului cu termin de alegere pe diu'a de **6/18 Augustu a. c.** pe langa urmatoarele emoluminte:

- a) In bani gata 72 fl.
- b) Patrusprediece cubule de bucate,
- c) optu stingini de lemn,
- d) optudieci portiuni de fenu,
- e) optudieci portiuni de paie,
- f) doua mesuri de fasole,
- g) Venitele cantorale intregi,
- h) gradin'a scol'e. cu cuartiru bunu.

Dela reflectanti se pretinde că recoursele loru in-

strmité conform prescriselor stat. or. si provediute cu testimoniu preparandialu de cualificatiune, si din l. magiara — pana la 3 15. Augustu a. c. se le adreseze P. O. Domnu protopresviteru si inspectoru scolaru Eli'a Mog'a ia Robogani (Robogany), ér pana la alegere se se prezinte in s. biserica din Top'a superóra fiindu alesul invetitioriu si cantoru.

Datu din Siedinti'a Comitetului parochialu din Top'a superóra tienuta la 24. Iuniu v. 1890.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: ELI'A MOG'A, m. p. protopopu Beinsiu lui.

Pentru deplinirea parochiei gr. or. de classa I. din Costeiu — cottul Carasiu-Severinului, — se escrie concursulu, cu terminu de alegere pe diu'a de 19/31. Augustu 1890.

Emolumintele sunt: 32 jugere pament aratoriu, cu unu venitu anualu de circ'a 700 fl. dela 180 familie stol'a aici usuata, ce represanta unu venitu anualu de 100 fl. si locuintia libera cu gradina de legume.

Este inse de observatu că orfanulu reposatului aici parochu Atanasiu Mercea, conform §-lui 8 din „Regulamentul pentru parochie“, are dreptu la jumetate din venitulu parochiei unu anu intregu dupa mórtea tatului seu.

Recursele sè se tramite Parintelui Protopresviteru Georgiu Creciunescu in Belincaz, p. u Kissz et ó, pana inclusive 17/29. Augustu a. c. avend recurrentii in vr'o Dumineca ori serbatore a se presentá in biseric'a locala, spre a-si areta desteritatea in cantari ori cuventari bisericesci.

Comitetulu parochialu gr. or.

In contielegere cu mine: G. CRECIUNESCU, m. p. protopresviteru,

Pentru indeplinirea postului invetiatorescu vacantu din Fiscutu, se escrie concursu cu terminu de alegere pe 29. Iuliu a. c. st. v.

Emolumintele anuali: 140 fl. v. a., 24 Hectlt. grâu, 4 jugere de pementu, 32 metrii de leme, din care are a se incaldí si scól'a, 4 fl. pentru scripturistica, locuintia libera cu gradina.

Recursele adjustate dupa recerintie, sè se astérna parintelui inspectoru de scóle Iosif Gradinaru, in Szécsány per Vinga.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: IOSIF GRADINARIU. m. p. inspect. scol.

Pentru ocuparea postului invetiatorescu din comun'a Vadasu, in inspectoratulu Siepreusu si protopopiatulu Bors-Ineu, se escrie concursu cu termin de alegere pe 20. Iuliu (1. august) a. c.

Emolumintele sunt: 1) In bani gat'a 100. fl. — 2) In naturale: 9 sinice grâu si 9 sinice cucuruzu. 3) 6 orgii leme, din care se va incaldi si scól'a. — 4) 20. jugere pamentu aratoriu si partea fenatiu. 5) Pentru incalditulu scólei 8 fl. 6) Pentru despargubirea pascului 28 fl 7) Pentru conferintia 8 fl. 8) spesele scripturistice le va suportá epitropulu cultului. 9) Accidentii dela prehodulu mare 1 fl. dela celu micu 50. cr.

Doritorii de a ocupá acestu postu, au se documenteze că posiedu testimoniu de preparandia si cualificatiune precum si din limb'a magiara.

Recursele astfelui instruite si adresate comitetului parochialu din Vadasu, sunt a se trimite subscrișorului inspector scolaru in Miske u. p. Nagy-Zerénd, avend pana la alegere a-se presentá in vre-o Dumineca séu serbatore la biserica pentru de a-si areta desteritatea in celea bisericesci.

Vadasu, 21 Maiu, 1890. st. v.

Comitetulu paraochialu

In contielegere cu: IOANU AVRAMU, m. p. inspectoru scolaru.

Pentru postulu de invetiatore la scól'a de fete gr. or. confesionala din comun'a Rachita, se deschide concursu cu urmatoriulu salariu:

1. in bani gat'a 215 v. a.
2. Pausialu de conferintia si scripturistica 25 fl.
3. 9 orgii s'a 36 metri leme din care are a se incaldi si scól'a pretiuiti in 27 fl.
4. In natura 30 metri cucuruzu sfarmatu.
5. 1 jugaru pamentu aratoriu pretiuitu in 12 fl.
6. Cortelu liberu, si gradina de legumi.

Doritórele de a ocupá acestu postu sunt poftite: recusele loru adjustate in sensulu legii, adresate comitetului parochialu din Rachita a le tramite inspectorului scolar, Adam Ros'a, Leucusiesciu. (Comitatul Carasiu-Severin) p. u. Balincz, pana in 15/27. Augustu a. c. éra diu'a alegeri va fi in 18 30 Augustu a. c. avend recurente a se infatisá pana la diu'a stipulata in vre-o Dumineca ori serbatore in sf. biserica din Rachita spre a se cunoscé din partea poporului.

Fiiórea invetiatorésa pe langa propunerea obiectelor de invetiamentu prescrisa, va invetiá fetitiele si ceremoniele bisericesci.

In fine acea invetiatorésa are se fie necasatorita, caci la casu de casatoria postulu se va considera de vacantu.

Leucusiesci, in 23. Iunie 1890.

Pentru comitetu :

Adam Ros'a, m. p.
inspect. scol.

LICITATIUNE MINUENDA.

Pentru renovarea radicala a sfintei biserici gr. or. din comun'a Fenlac, comitatulu Timisiorii, pretur'a Aradul-nou, se escrie licitatiune minuenda, pre diu'a de 20 Iuliu st. v. seu 1. Augustu st. n. si respective:

a) renovarea totala a turnului, care este acoperitul cu pleu si farbuirea lui moderat, cu farba in oleu, in fatia plevului.

b) varuirea turnului si a bisericei, pre din launtru, si din afara preste tot.

c) renovarea icónelor sfintiloru patru evangelisti din catapetésm'a bisericei in launtru.

Maestrii reflectanti au a-se presenta in fatia locului, pentru esaminarea lucrului si estimatiunea, pre terminulu amintitul. Cand se va tiené licitatiunea maiestrulu are numai de cát a intreprinde lucrarea; — garantand spre succesu indestulatoriu.

Fenlac, la 7. Iuliu 1890. st. v.

In numele comitetului bis. :

Moise Babescu, m. p. Grigorie Gyorgyevits, m. p.
par. rom. si s. pres. com. bis. par. serbescu si pes.